

ΚΕΦ. ΚΖ΄.

Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως ὑπὸ τῶν Λατίνων ἕως τῆς ἀλώ-
σεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Οὐμανῶν.

Μετὰ τὴν ἀλώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν
Λατίνων (1), ἔγινε νέος διαμερισμὸς τῆς Γραικικῆς
μοναρχίας, καὶ ὁ μὲν Βαλδουῖνος, κόμης τῆς Φλανδρίας,
ἐξέφθη ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς Σοφίας βασιλεὺς
τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Θράκης καὶ ἄλλων τινῶν ἐπαρ-
χιῶν, ὁ δὲ Βονιφάτιος, ὁ μαρκέσιος τῆς Μοντφερζά-
τε, ἔλαβε τὴν Θετταλίαν, ἡ ὁποία ἔγινεν ἤδη βα-
σίλειον, αἱ δὲ Ἐνετοὶ ἔλαβον τὰς νήσους τῆς Ἀρχιπε-
λάγους, μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ πολλὰς πόλεις
πρὸς τὸν Ἑλλάσποντον. Ἐν ᾧ δὲ οἱ Λατῖνοι ἐμέρι-
ζον τοιςτρόπως τὰς νεοκτηθέντας τόπους, ὁ μὲν Θεό-
δωρος ὁ Λάσκαρις, ὁ γαμβρὸς τῆς τυράννου Ἀλεξίου
Ἀγγέλου, ὅσις ἔφυγεν εἰς τὴν Βιθυνίαν, ἐκυρίευσε
καὶ τὴν Φρυγίαν, Μυσίαν, Ἰωνίαν καὶ Λυδίαν ἀπὸ τῆς
Μαιάνδρου ἕως τῆς μαύρης θαλάσσης, καὶ κηρύξας
ἑαυτὸν βασιλέα, ἔστησε τὴν βασιλικὴν καθεδρὰν εἰς
τὴν περίφημον Νίκαιαν· οἱ δὲ Κομνηνοὶ, Δαυὶδ καὶ
Ἀλέξιος, οἱ ἀπόγονοι τῆς πρώτης τυράννου Ἀνδρονίκου,
ἐκυρίευσαν τὸν Πόντον, τὴν Καππαδοκίαν καὶ Γαλα-
τίαν, καὶ ἔστησαν νέον βασίλειον εἰς Τραπεζῆντα, ὅπερ
οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἐβασίλευσαν πολὺν χρόνον, ἕως

(1) Ἐνταῦθα παύει ἡ ἱστορία τῆς Νικητε, καὶ ἀρχε-
ται ἡ τῆς Γεωργίου Ἀκροπολίτου.

ἔ Μωάμεθ ὁ δεύτερος ἐκυρίευσεν καὶ αὐτῶν τὴν βασιλείαν καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Γραικικὴ μοναρχία διηρέσθη εἰς πολλὰ βασίλεια, οἷον τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ τῆς Θεσσαλίας, τὸ τῆς Νικαίας, τὸ τῆς Τραπεζούντος.

Ἡμεῖς ὁμῶς ἐξακολουθεῖμεν τὴν σειρὰν τῆς ἡμετέρας ἱστορίας. Ὁ Βαλδουίνος, ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κυριεύσας μὲ τὴν βοήθειαν τῶν λοιπῶν Λατίνων ἡγεμόνων ὅλην τὴν Θράκην πλὴν τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὅπερ κατέφυγον πολλοὶ Γραικοὶ πρὸς ἀσφάλειαν κατὰ τῆς ἀξάνεσης δυνάμεως τῶν Λατίνων, ἀπεφάσισε νὰ πολιορκήσῃ ταύτην τὴν πόλιν, καὶ ἐσρατοπέδευσε πλησίον αὐτῆς. Οἱ Γραικοὶ ἀνδρίζαντο ἀνδρείως, καὶ κατέπεισαν τὸν Ἰωάννην, τὸν βασιλέα τῆς Βουλγαρίας, νὰ τὸς βοηθήσῃ, ὁ ὁποῖος καὶ στρατεύσας μὲ πολλὴν δυνάμιν Βουλγάρων καὶ Σκυθῶν, καὶ πλανέσας τὸν Βαλδουίνον μὲ πλασὴν φυγὴν εἰς ἐνεδραν, τὸ μὲν στρατεύματι ἐτρέψεν εἰς φυγὴν, αὐτὸν δὲ πιάσας ἐσειλεν αἰχμάλωτον εἰς Τύρναβον τῆς Βουλγαρίας, ὅπερ κοπεῖς χεῖρας καὶ πόδας, ἐκομίσθη εἰς ἔρημον, καὶ ἐρρίφθη εἰς βορὰν τῶν Σηρίων.

Ὁ δὲ Ἀλέξιος Ἄγγελος, ὁ πρῶτος βασιλεὺς, ἀκέσας ὅτι ὁ γαμβρὸς τε Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅπερ ἦτο κεκρυμμένος, καὶ ἔλθων κρυφίως πρὸς τὸν Ἰαθατίνην, τὸν Σελτάνον τῆς Ἰκονίας, τὸν παλαιὸν αὐτῷ φίλον καὶ σύμμαχον, παρέσκησεν αὐτῷ τὴν ἀξιοφρονήνητον καὶ ἐλευθερίαν αὐτῷ κατάστασιν, καὶ παρεκάλει ταπεινῶς νὰ τὸν βοηθήσῃ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς βασιλείας τε, καὶ μάλιστα τῆς μερὸς τῆς μικρᾶς Ἀσίας, τὸ ὁποῖον ἐδέσποζε παρανόμως ὁ Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις. Ὁ Ἰαθα-

τίνης, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε τότε Σουλτάνος τῆ Ἰκονίε, ἦτον ὁ νεώτερος υἱὸς τῆ σουλτάνε Α'λαδίνε, ὅσις ἀποθνήσκων ἐμέρισε τὴν βασιλείαν μεταξὺ τῶν δύο υἱῶν, Α'ρατίνε καὶ Ἰαθατίνε, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἐσασιάζον πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὁ δευτερότοκος ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τῆ πρωτοτόκε, κατέφυγεν εἰς Κωνσταντινῆπλιν, ὅπε ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εὐμενῶς καὶ φιλανθρώπως. Ἐκ τῆτε θέλων ὁ Ἰαθατίνης νὰ φανῆ εὐγνωμῶν πρὸς τὸν δυσυχῆ εὐεργέτην τε, πρὸς μὲν τὸν Λάσκαριν ἐξεῖλε πρέσβεις προσάζων ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν νόμιμον βασιλέα Α'λέξιον τὸ ἀδίκως κτηθεὶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆ Α'λεξίε ἐσράτευσεν, ἔχων 20,000 ἀνθρώπους, πρὸς τὸν Μαϊάνδρον, καὶ ἐλθὼν ἐπολιόρκει τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ Λάσκαρις ἀντεσράτευσε μὲ 2,000 ἀνθρώπους, εἰς τὲς ὁποῖες συνίστατο ὅλη ἡ δύναμίς τε, γινώσκων κάλλιστα, ὅτι εἰν ἡ Ἀντιόχεια κυριευθῆ, ὁ ἐχθρὸς ἠμπόρει ἀκωλύτως νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς ἐπικρατείας τε.

Ὁ Σουλτάνος ἀκέσας, ὅτι ὁ Λάσκαρις ἤρχετο μὲ τόσες ὀλίγες στρατιώτας, μόλις ἐπίστευε· παρέταξεν ὅμως τὸ σράτευμα ὅσον τὸ δυνατόν κάλλιστα. Τῆτε δὲ γενομένη, ἔφθασε καὶ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ὀκτακόσιοι Ἰταλοὶ ἐκ τῆ στρατεύματος τῆ Λασκάρεως ὤρμησαν εἰς τὲς Τέρκους μὲ ἀνεΐκασον τόλμην, διέσπασαν τὸ σράτευμα τῆ Σουλτάνε, καὶ ἔβαλον αὐτὸ εἰς μεγάλην ἀταξίαν· οἱ δὲ Γραικοὶ μὴ τολμῶντες νὰ τὲς ἀκολουθήσεν, ἀπέκόπησαν ἀπὸ τῆ λοιπῆ στρατῆ, καὶ κατεκόπησαν ἀπὸ τὸ ἵππικὸν τῶν Τέρκων. Τότε ὁ Σουλτάνος νομίζων βεβαίαν τὴν νίκην, καὶ θαρρῶν εἰς τὴν ἰδίαν ῥώμην τῆ σώματός τε, πρὸκάλεσε τὸν Λάσκαριν εἰς μονομαχίαν, καὶ νικηθεὶς ἐκόπη τὴν κεφαλὴν, τὸ ὅ-

πότον ἰδόντες οἱ στρατιῶταί τε, ἔφευγον ἔντρομοι καὶ ἄτακτοι· ὁ δὲ Ἀλέξιος, ὁ αἴτιος τότε τῆς πολέμου, ἐλήφθη αἰχμάλωτος, καὶ ἐκλείσθη ἐν Νικαίᾳ εἰς μοναστήριον, ὅπου καὶ μετὰ τινος χρόνου ἀπέθανε.

Μετὰ ταύτην τὴν νίκην ἔκαμεν ὁ Λάσκαρις εἰρήνην μετὰ τὸς Τέρκους, καθὼς αὐτὸς ἠθέλησε, καὶ εἶτα ἔσρεψε τὰ ὄπλα κατὰ τὸν Ἐρρίκου, τὸν ἀδελφὸν καὶ διαδόχον τῆς ἀποθανόντος Βαλδουίνου, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐπολέμησε πολλὰς χρόνους, ἕως οὗ τελευταίον ἠναγκάσθη διὰ τὰς διχονοίας τῶν Γραικῶν καὶ διὰ τὰς διαφορὰς ἡγεμονίας πολλῶν ἐκ τῆς βασιλικῆς γένους ἡγεμόνων, νὰ γνωρίσῃ τὸν Ἐρρίκον βασιλέα, καὶ νὰ κάμῃ μετ' αὐτῆς εἰρήνην. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς πολέμου, ὁ Ἐρρίκος ἐστράτευσε κατὰ τῶν Βουλγάρων, τὸς ὁποῖους ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν Θράκην, καὶ εἶτα πολέμους ἀπράκτως πολλὴν χρόνον μετὰ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Μιχαὴλ Ἀγγελον, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκυρίευσεν τὴν Αἰτωλίαν καὶ Ἠπειρον, καὶ ἐκήρυξε τὸν ἑαυτὸν δεσπότην, ἦτοι κύριον ταύτης τῆς χώρας, ἀπέθανεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τεσσαρακοντέτης, βασιλεύσας ἔτη δέκα καὶ μῆνας ἑννέα. Τὸν Ἐρρίκον διεδέξατο ὁ γαμβρὸς τε Πέτρος, κόμης τῆς Ἀυξήρρης. Οὗτος ὁ ἡγεμὼν ἐρχόμενος ἐκ τῆς Γαλλίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, διέβη διὰ τῆς Ρώμης, ὅπου σεφθεὶς βασιλεὺς ὑπὸ τῆς Πάπα Οὐωρίου τῆς Γ' τῆς ἑννάτης Ἀπριλίου 1217, ἦλθεν εἰς Ἐνετίαν, καὶ ἐνταῦθα συνάψας συμμαχίαν κατὰ τῆς Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος διεδέξατο τὸν ἀδελφὸν τε Μιχαὴλ εἰς τὴν δεσποτείαν τῆς Ἠπέρου καὶ Αἰτωλίας, ἐστράτευσε κατ' αὐτῆς, καὶ ἔλθων ἐπολιόρκει τὸ Δυρράχιον· ὅπου ὅμως ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν.

κίαν, ἔς εἰς ὀλίγον ἔκαμεν εἰρήνην μετὰ τῷ Θεοδώρῳ, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη μὲν εἰς αὐτὸν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ περάσῃ ἐλευθέρως διὰ τῆς ἐπικρατείας τε, ἀλλ' ὤρμησεν ἔξαίφνης εἰς αὐτὸν διαβαίνοντα, ἔς τὸ μὲν πλεῖστον μέρος τῆς στρατεύματός τε κατέκοψεν, αὐτὸν δὲ ζωγρήσας ἐθανάτωσε (1). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, οἱ Λατίνοι ἐκήρυξαν βασιλέα τὸν Ρ'οβέρτον, τὸν δευτερότοκον υἱόν τε.

Τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἀπέθανεν ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις ἐνδόξως, ἐγκαταλιπὼν τρεῖς θυγατέρας ἔς υἱὸν πολλὰ νέον, δι' ὃ ἔς ἀποθνήσκων, ἀφῆκε τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Ἰωάννην Δέκαν τὸν Οὐατάκην, ἄνδρα ἀξιώτερον παρὰ τῆς δύο ἐκείνῃ ἀδελφῆς, Ἀλέξιον ἔς Ἰσαάκιον. Ο' Ἰωάννης Δέκας ἐσέφθη βασιλεὺς ἐν ἔτει 1222 ὑπὸ τῷ Μανβήλ, τῷ πατριάρχῃ τῶν Γραικῶν, ἐν Νικαίᾳ. Οἱ δὲ δύο ἀδελφοὶ τῷ ἀποθανόντος βασιλέως, Ἀλέξιος ἔς Ἀγγελλος, κατέφυγον εἰς Κωνσταντινέπολιν πρὸς τὸν Ρ'οβέρτον, τὸν Λατίνον βασιλέα, ἔς καταπείσαντες αὐτὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὲς μεγάλην δύναμιν, ἤρχοντο κατὰ τῷ Ἰωάννῃ Δέκα. Οὗτος δὲ συναγαγὼν ὅλην τὴν στρατιάν τε, ἀντεστράτευσεν ἐναντίον τῶν δύο ἀδελφῶν, ἔς συγκροτήσας μάχην, κατενίκησε ἔς ἐπίασεν αὐτὲς αἰχμαλώτους, διὰ τὸ ὁποῖον θάρρησας, ἔκτισε μὲ μεγάλην σπεδὴν πολλὰς τριήρεις εἰς τῆς λιμένας τῆς Ἀσίας, ἔς πλεύσας εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, ἐκυρίευσεν πολλὰς νήσους ὑποκειμένας εἰς τῆς Λατίνους. Ἀσάν, ὁ βασιλεὺς τῶν Βελγάρων, ἀκέων τὰς ἀνδραγαθίας τῷ Γραικῷ βασιλέως, ἐζήτησε τὴν φιλίαν τε,

(1) Γεώργ. Ἀκροπολ. βιβλ. Α'. κεφ. β'.

καὶ ἔδωκεν εἰς γάμον τῷ υἱῷ αὐτῆ Θεοδώρῳ τὴν Συγατέρα τε Ἑλένην. Ὁ δὲ σελτάνος τῆ Ἰκονίε ἐξεῖλε πρέσβεις πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃν διὰ πολλῶν χρόνων τὴν ἀνακωχὴν τῶν ὄπλων μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων, εἰς τὸ ὅποιον ἔσερξε προθύμως ὁ Δέκας, καὶ εἶτα ἐκίνησεν ὅλην τε τὴν δύναμιν ἐναντίον τῶν Λατίνων, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλης τῆς τόπης, ὅσας ἐδέσποζον ἐπὶ τὸν Βόσπορον καὶ Ἑλλάσποντον. Ἐν ᾧ δὲ οἱ Λατίνοι ἐπολεμῆντο ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Δέκαν, Θεόδωρος, ὁ δεσπότης τῆς Ἡπείρου, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Θράκην, καὶ κυριεύσας αὐτάς, ὠνόμασεν ἑαυτὸν βασιλέα, καὶ ἐσέφθη ὑπὸ Δημητρίῳ τῆ πατριάρχῃ τῆς Βουλγαρίας. Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἀπέ-
 α. χ. Σαννε καὶ Ροβέρτος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λατίνων, βα-
 1228. σιλεύσας ἔτη ἐννέα.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΒΑΛΔΟΥΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟ ΒΡΙΕΝΝΗΣ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Ροβέρτου παρέλαβε τὴν βασιλείαν, ὁ ἀδελφὸς, ἢ κατά τινας, ὁ υἱὸς τε Βαλδουίνος ὁ δεύτερος· ἐπειδὴ δὲ ἔτος ἦτον ὀκτῶ μόνον ἔτων, διορίσθη διοικητὴς καὶ ἐπίτροπος ὁ Ἰωάννης ὁ ἐκ Βριέννης, ὁ πρόην βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ στρατηγικιώτατος ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας τῆτε συνῆψαν συμμαχίαν ὁ Ἀζήν ἢ Ἀσσάν, ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, καὶ Οὐατάκης, ὁ βασιλεὺς τῶν Γραικῶν, καὶ ὁρμήσαντες ἀμφοτέρω εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Λατίνων, δις ἐπολιόρκησαν τὴν Κωνσταντινέπολιν, ἀλλ' ἀπράκτως. Τέλος δὲ, βλέπων ὁ Ἰωάννης ὁ ἐκ Βριέννης, ὅτι τὸ Λατινικὸν στρατευμα ἐσμικρύνθη πολὺ διὰ τὰς ἀρρώστιας καὶ συχ-

νάς μάχας ἔκροβουλισμὸς, ἔσειλε τὸν νέον βασι-
 λέα Βαλδουίνου, διὰ τὴν ζήτησιν προσωπικῶς βοήθειαν ἀ. χ.
 ἀπὸ τῶν δυτικῶν βασιλεῖς, ἔκ μετ' ὀλίγου ἀπέθανε, 1237.
 βασιλεύσας ἔτη ἑννέα. Ὁ Βαλδουίνος ἐπέσρεψεν εἰς
 Κωνσταντινούπολιν ἐν ἔτει 1239, ἔκ συνάψας συμμα-
 χίαν μετὰ τῶν Κομνηνῶν, οἵτινες ἐβασίλευον εἰς τὴν
 Τραπεζούνταν, ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν Τζιβρλόν. Ἀλλ' ὁ
 Οὐατάκης ἐκυρίευσεν πάλιν ἔκ μόνον αὐτὴν τὴν πόλιν
 ἔκ τὴν Ρόδον, ἀλλὰ ἔκ σχεδὸν ὅσους ἐν Εὐρώπῃ τό-
 πους ἐκυρίευσαν οἱ Λατῖνοι πλὴν τῆς Κωνσταντινέπο-
 λεως, ἔτι δὲ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἀσίας, ἔκ ἔτι
 ἀπέθανεν ἐνδόξως τῷ λγ' ἔτει τῆς βασιλείας ἔκ ἔξβ'
 τῆς ἡλικίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Οὐατάκης, παρέλαβε τὴν
 βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτῆς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, ὁ ὅποιος
 ἀνανεώσας τὴν μετὰ τῆς Σελτάνου τῆς Ἰκονίης συμμα-
 χίαν, ἐπέρασεν τὸν Ἑλλησπόντον μετὰ μεγάλην δύνα-
 μιν, ἐνίκησεν τὸν βασιλέα τῆς Βουλγαρίας ἔκ τὸν δε-
 σπότην τῆς Ἠπείρου, οἱ ὅποιοι εἰσέβαλον εἰς τὴν ἐπι-
 κράτειάν τε ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἔκ Θράκῃ, ἔκ ἠνάγκα-
 σεν αὐτὸς τὴν ζήτησιν εἰρήνης ἀτιμῶν βασιλεύσας
 δὲ περὶ τῶν τρεῖς χρόνων, ἀπέθανεν ἐν ἡσυχίᾳ, ἐγ- ἀ. χ.
 καταλιπὼν ἕνα υἱὸν ὀκτὼ ἔτων, ὀνομαζόμενον Λά- 1259.
 σκαριν. Ἀποθνήσκων δὲ ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις, διώρι-
 σεν ἀντὶ τῆς ἡῆς αὐτῆς, γένε ἔτι ὄντος, ἐπιτρόπους τὸν
 πατριάρχην Ἀρσένιον ἔκ τὸν Γεώργιον Μιζαλῶνα,
 ἄνδρα ποταπὸν μὲν τὸ γένος, ἀλλ' ἔμπειρον ἔκ φί-
 λον τῆς βασιλείας. Ἀλλ' οἱ εὐγενεῖς φθονῶντες, συνώ-
 μωσαν κατὰ τῆς Μιζαλῶνος ἔκ ἐδολοφόνησαν αὐτὸν,
 μετ' ὃ ἐκηρύχθη διοικητὴς τῆς βασιλείας ἔκ ἐπίτρο-
 πος τῆς νέης βασιλείας ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος, ἔκ

πειρος στρατηγὸς τῆ ἀποθανόντος βασιλέως. Οὗτος ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος ἔσειλεν ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιτροπείας τε τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου, κατενίκησε τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελον, τὸν δεσπότην τῆς Ἡπείρου, ὁ ὅποιος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, καὶ τὸν ἠνάγκασε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῷ ἐπικράτειαν. Μετὰ δὲ τὴν νίκην χειροτονηθεὶς βασιλεὺς, καὶ κυριεύσας τὴν Πελοπόννησον, ἐπέρασεν εἰς τὴν Θράκην· καὶ διανοόμενος νὰ κυριεύσῃ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀπὸ τῆς Λατίνης, ἠγωνίζετο νὰ κυριεύσῃ τὸ φρέριον Πέραν· ὅμως ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ κύριος ὢν τῶν πέριξ τῆς Κωνσταντινέπολεως, ἀφῆκεν αὐτῷ στρατεύμα, διὰ νὰ πολιορκῇ τὴν πόλιν.

Ἐν τέτοις, ἐπειδὴ ὁ Ἀλέξιος Ἀγγελος, ὁ δεσπότης τῆς Ἡπείρου, ἠγωνίζετο ν' ἀνακτίσῃ τὰς πόλεις, ὅσας ἐζημίωσεν εἰς τὴν Θετταλίαν καὶ Ἑλλάδα, ἔσειλεν ὁ Παλαιολόγος κατ' αὐτῷ τὸν Ἀλέξιον Στρατηγόπελον, προσάξας νὰ κυριεύσῃ καθ' ὁδὸν, εἰ δυνατόν, τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ὁ Ἀλέξιος Στρατηγόπελος διαβὰς τὸν Βόσπορον, ἐστρατοπέδευσεν εἰς τόπον ὀνομαζόμενον Ρήγιον, ὅπε ἀκέσας ἀπὸ τῆς ἐγχωρίης, ὅτι ἐσάλη μεγάλη δύναμις τῶν Λατίνων πρὸς πολιορκίαν τῆς νήσου Δαφνυσίας, καὶ ὅτι ἡ φρερὰ τῆς Κωνσταντινέπολεως εἶχεν ἔνδειαν τροφῶν, καὶ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι εὐκόλον νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν, ἀπεφάσισε νὰ τολμήσῃ, καὶ ἐστράτευσε διὰ νυκτὸς πλησίον τῶν τειχῶν, τὰ ὅποια ἀναβάντες τινὲς τῶν αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ φονεύσαντες τῆς κοιμωμένης φύλακας, ἠνέωξαν μίαν τῶν πυλῶν τῆς πόλεως εἰς τὸ λοιπὸν στρατεύμα, τὸ ὅποιον ὤρμησεν εἰς τὴν πόλιν καίον καὶ σφάζον ἀπανταχῆ. Ἐν ἐκείνῳ τῷ παγκοίνῳ θορύβῳ,

οἱ Λατίνοι ἔδὲ ἐτόλμησαν ν' ἀντισταθῆν, καὶ ὁ Βαλδουίνος ἐμβὰς ὁμῶς μετὰ τῷ Γ' υἱοῦ, τῷ λατίνῳ πατριάρχῳ, εἰς πλοῖον, ἔπλευσεν εἰς Εὐβοίαν, καὶ ἐκείθεν εἰς Ἐνετίαν (1).

Ὁ Παλαιολόγος, ὡς ἔμαθε τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διατάξας ἐν Νικαίᾳ τὰ πράγματα, ἦλθεν ὁμῶς μετὰ τῆς βασιλίσσης καὶ τῷ υἱῷ Ἀνδρονίκῳ εἰς τὴν παλαιὰν καθεδρὰν τῆς Ἀνατολικῆς μοναρχίας, εὐφημῶμενος καὶ χειροκροτούμενος ἀπὸ τὸν λαόν. Τοιοτρόπως ἀνεκτήσαντο οἱ Γραικοὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ὁποίαν οἱ Λατίνοι ἐδέσποσαν περὶ τὴν 58 χρόνους.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

Παραλαβὼν ὅν ὁ Παλαιολόγος τὴν βασιλείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρῶτον μὲν ἐφρόντισε νὰ τιμήσῃ κατ' ἀξίαν τὸν Ἀλέξιον, τὸν αἴτιον τῆς ἐλευθερώσεως τῆς πατρίδος, ἔπειτα δὲ τὴν μὲν Γραικὴν, ὅσοι ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Λατίνων ἔφυγον, ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν πατρίδα, τὴν δὲ Λατίνους, ὅσοι ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα, κατέπεισε διὰ τὸ μέγαλον αὐτῶν ἐμπόριον νὰ μείνωσι, συγχωρήσας εἰς μὲν τὴν Γενοάταν νὰ κατοικῶσιν εἰς τὸν Γαλατᾶν καὶ νὰ ζῶσιν αὐτόνομοι καὶ ἐξηρημένοι ἀπὸ παντὸς φόρου καὶ τελωνίου, εἰς δὲ τὴν Πισαίαν καὶ Ἐνετὴν νὰ μείνωσιν ἐν τῇ πόλει. Ἀφ' ἧς δὲ διέταξε τὰ πράγματα τοιοῦτον τρόπον, καὶ ἀπήλαυσε τὴν ἀγάπην τῶν ἐγχωρίων καὶ ξένων, ἤρχισε νὰ συλλογίζηται πῶς νὰ βεβαιώσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν τε καὶ εἰς τὴν ἀπογόνους τε τὴν βασιλείαν,

ἀ. χ.
1261.

(1) Παχυμ. βιβλ. α'. κεφ. 1 — 22. καὶ Β'. κεφ. 27.

τὴν ὁποῖαν ὡς ἐπίτροπος ὤφειλε ποτὲ νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν νέον βασιλέα. Διὸ σεφεθεὶς πάλιν ἐν Κωνσταντινπόλει βασιλεὺς, ἐτύφλωσε μετ' ἑπολύ τὸν νέον βασιλέα, προφασιζόμενος, ὅτι ἔδεις ἄλλος εἶχε δικαίον περὶ τῆς βασιλείας τῆς Κωνσταντινπόλεως, εἰμὴ αὐτὸς, ὅσις ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Λατίνου. Αὕτη ἢ προδοσία καὶ ἀπανθρωπία ἐνέπλεξεν αὐτὸν εἰς ταραχὰς καὶ κινδύνους· ἐπειδὴ ὁ μὲν πατριάρχης Ἀρσένιος ἀφώρισεν αὐτὸν καὶ τῆς συμπαρανόμου, τὸ ὅποτον πρῆξένησε μεγάλας ταραχὰς ἐν τῇ πόλει, ὁ δὲ Μιχαὴλ, ὁ δεσπότης τῆς Ἡπέρου, καὶ Κωνσταντίνου, ὁ βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας, οἱ γαμβροὶ τῆ νέου βασιλέως, εἰσέβαλον εἰς τὴν Θράκην καίοντες καὶ διαρκάζοντες. Ὁ Παλαιολόγου ἐσράτευσε ἐναντίον, ἀλλ' ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ἀπράκτως, καὶ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν πολεμηθεὶς ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, μόλις ἐπέσρεψεν ἐν τινὶ πλοιαρίῳ εἰς Κωνσταντινέπολιν· οἱ δὲ στρατιῶταί τε κατεκόπησαν ἢ ἐπιάσθησαν αἰχμάλωτοι, καὶ οἱ Βούλγαροι ἐνωθέντες μετ' 20,000 Τατάρους, κατέτρεχον ὅλην τὴν χώραν ἀνηλεῶς.

Οἱ Ἐνετοὶ βλέποντες τὰς ταραχὰς τῆς μοναρχίας τῶν Γραικῶν, ἐκυρίευσαν πάλιν τὰς νήσους τῆς Ἀρχιπελάγου, τὰς ὁποῖας ὁ Παλαιολόγου ἐκυρίευσεν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινπόλεως. Μετ' τῆς Ἐνετῆς ἠνώσθη καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σικελίας, ὁ πενθερὸς τῆ ἐκδιωχθέντος Βαλδουίνου, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν δυτικῶν ἡγεμόνων, οἱ ὅποιοι συνάψαντες συμμαχίαν κατὰ τῆ Παλαιολόγου, ἀναμφιβόλως ἐδίωκον αὐτὸν ἀπὸ τὸν βασιλικὸν θρόνον, εἰάν αὐτὸς δὲν ὑπέχετο νὰ ὑποτάξῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἐπικράτειάν τε εἰς τὴν τῶν Λατίνων ἐκκλησίαν, διὰ τὸ ὅποτον παρεκινήθη ὁ Πάπας

ΚΕΦ. ΚΖ'. ΒΑΣΙΛ. ΑΝΔΡΟΝ. ΠΑΛΑΙΟΛ. 241

Οὐρβάνος ὁ τέταρτος νὰ καταπέισῃ τὸν βασιλέα τῆς Σικελίας νὰ κάμῃ εἰρήνην μετὰ τῷ Παλαιολόγῳ. Τό- α. χ. τε ἐγένετο ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἐκκλησιῶν, τῆς ἀνατολι- 1274. κῆς καὶ δυτικῆς, διὰ παρακινήσεως τῷ Παλαιολόγῳ, ὁ ὅποιος ἐν τῇ κατὰ τὸ Λύγδον τῶν Κελτῶν ἀναγενομένη περιφύμῳ συνόδῳ ἐγνώρισεν τὸν Πάπαν ὡς ἔξοχον καὶ κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας. Αὕτη ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἐκκλησιῶν προξένησε μεγάλας ταραχὰς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ὅλην τὴν μοναρχίαν, ἐπειδὴ ὁ πατριάρχης Γωσήφ, καὶ πολλοὶ τῷ ἱερατικῷ τάγματι, ἠναντιῶντο δημοσίᾳ εἰς τῆτον τὸν νεώτερισμόν, διὰ τὸ ὅποιον ὀργισθεὶς ὁ Παλαιολόγος, ἄλλως μὲν ἐβασάνισεν ἐν φυλακῇ, τὸν δὲ πατριάρχην ὁμῶς μετ' ἄλλων ἐξώρισεν. Ὡς τὸσον, ὁ μετ' ἐπὶ πολὺ χειροτονηθεὶς πάπας Σίμων ὁ ἐν Γαλλίᾳ, ὁ ἐπονόμευθεὶς Μαρτίνος ὁ τέταρτος, ἀφώρισεν τὸν Παλαιολόγον δημοσίως, ὅτι ἐχρημάτισεν συγκαινωνὸς τῆς περιφύμης σφαγῆς τῶν Γάλλων ἐν Σικελίᾳ, ἡ ὁποία συνέβη τῇ λ' τῷ Μαρτίῳ ἐν ἔτει 1282, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς Σικελιωτικὸς ἐσπερινός. Τέλος δὲ, καταπιεζόμενος ὁ δυτικῆς βασιλεὺς ἀπὸ τὰς μέριμνας, ἠρρώσθη ἐν τῇ κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατείᾳ, καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας κατὰ χρόνον πλὴν ἐνὸς μηνός, καὶ ζήσας νη' (1).

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῷ Μιχαήλ παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀνδρόνικος, ὁ ὅποιος θείων

(1) Παχυμέρ. βιβλ. ε'. κεφ. λ'. καὶ τελευτ.
Τόμ. Γ'. Ϟ

να φανῆ εὐάρεστος πρὸς τὰς ὑπηκόους, δὲν ἠθέλησε να γνωρίσῃ τὸν Πάπαν ὡς κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἔκαμεν ἄκυρα, ὅσα ὁ πατὴρ αὐτῆ ἔκαμε χάριν τῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Τῆτο προῆξενησε πάλιν ταραχὰς εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν. Τότε οἱ Τῦρκοι διοικῆμενοι ἀπὸ τὸν περίφημον Οὔθωμανόν, ἐκυρίευσαν διαφόρους πόλεις τῆς Φρυγίας, Καρίας καὶ Βιθυνίας, ἐν αἷς ἐτύγχανε καὶ ἡ Νίκαια. Ὁ Ἄνδρόνικος ἔσειλε κατ' αὐτῶν τὸν Φιλανθρωπινόν καὶ Λιβαδάριον. Ὁ Φιλανθρωπινὸς ἐνίκησε πολλάκις τὰς Τέρκους· ἀλλ' ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῆ, ἐκήρυξεν ἑαυτὸν βασιλέα, καὶ ἐσράτευε κατὰ τῆ Λιβαδαρία, τὸν ὅποιον ἐνόμιζεν ἐχθρὸν τῆς βασιλείας· ἐπιάθη ὅμως ἀπὸ τὰς Κρήτας, τὰς μισθωτὰς αὐτῆ στρατιώτας, οἱ ὅποιοι διεφθάρησαν μὲ χρήματα ἀπὸ τὸν Λιβαδάριον, καὶ παραδοθεῖς εἰς τῆτε τὰς χεῖρας, ἐτυφλώθη.

Οἱ δὲ Τῦρκοι ὠφελῆμενοι ἀπὸ ταύτας τὰς ταραχὰς, ἔχι μόνον ἐξήπλωσαν τὰς νίκαιων εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλλ' ἐκυρίευσαν καὶ τὰς πλείστας ἐν τῇ μεσογείᾳ θαλάσση νήσους, καὶ ἔβλαπτον τὰ παραθαλάσσια τῆς μοναρχίας. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀθλίᾳ κατασάσει τῶν πραγμάτων, ὁ βασιλεὺς μὴ πισεύων εἰς τὰς ἰδίους αὐτῆ ὑπηκόους, ἔλαβε μισθωτὰς 10,000 Ἀλανῆς, οἱ ὅποιοι ἐκδιωχθέντες παρὰ τῶν Τατάρων ἀπὸ τῆς πατρίδατων, διέβησαν τὸν Δέναβιν. Ὅτε δὲ ἔτοι διέβησαν εἰς Ἀσίαν, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Μιχαήλ, τὸν πρεσβύτατον ἱὸν τῆ βασιλείως, οἱ Τῦρκοι πρῶτον μὲν κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη, ὕστερον δὲ ἐρμήσαντες ἐξαίφνης, ἔτρεψαν αὐτὰς εἰς φυγὴν, καὶ κατεδίωξαν αὐτὰς ἕως εἰς τὰ παραθαλάσσια, κυριεύ-

σαντες κατ' ὁδὸν ὅλα τὰ φρέρια. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐπολέμησε μὲν ἀνδρείως, ἀλλὰ τελευταίον ἠναγκάσθη νὰ φύγη, καὶ μόλις ἐσώθη καὶ ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος ἰδὼν τὴν ἀτιμὸν πολιτείαν τῶν Ἀλανῶν, καὶ Σαρρῶν πάντοτε περισσύτερον εἰς τὰς ξένους παρά εἰς τὰς ἰδίους ὑπηκόους, τὰς ὁποῖας ὑπόπτειεν ἀφ' ἑστέων χρόνων ἀπεσάτησεν ὁ Φιλανθρωπηνός, ἔλαβε μισθωτὰς ἐν τάγμα Κατελάνων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ Ρογέριου, καὶ τιμήσας αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς, ἐξεῖλεν ὁμῶς μετὰ τῆ στρατεύματός τε πρὸς βοήθειαν τῆς Φιλαδελφείας, ἣ ὁποία ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν Τέρκων. Ὁ Ρογέριος ἠνάγκασε μὲν τὰς Τέρκους νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐσρεψε τὰ ὅπλα κατ' ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν βοήθειαν ἐσάλη, καὶ περιεπλανᾶτο τῆδε κάκεισε διαρπάζων καὶ κατατρέχων τὴν χώραν, καὶ ἔτι καταφάνισας τὰς ὀλίγας πόλεις, ὅσας εἶχεν ἔτι ὁ βασιλεὺς ἐν Ἀσίᾳ, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀφήσας τὰς λοιπὰς Κατελάνους εἰς τὴν Καλλιῆπολιν, ἔλαβε μετ' ἑαυτῷ διακοσίους τὰς ἐκλεκτὰς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ὀρρυσιάδα τῆς Θράκης, ὅπου εὕρισκετο ὁ νέος βασιλεὺς Μιχαὴλ, διὰ νὰ ζητήσῃ τὸν ὑπόλοιπον μισθὸν, τὸν ὁποῖον, ὡς ἔλεγεν, ἐχρεώσῃ ὁ βασιλεὺς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὰς μετ' αὐτῷ. Ὁ Μιχαὴλ, ὅστις δικαίως ἦτο παρωργισμένος καὶ διὰ τὰ πρᾶχθέντα ἐν Ἀσίᾳ καὶ διὰ τὴν παρῶσαν προπέτειαν αὐτῷ, ἐπρόσαξε τὰς στρατιώτας νὰ κόψωσιν αὐτὸν καὶ τὰς μετ' αὐτῷ, τὸ ὁποῖον μαθόντες οἱ λοιποὶ ἐν Καλλιῆπόλει Κατελάνοι ἐθυμώθησαν, καὶ πρῶτον μὲν ἔσφαξαν ἅ

λης τῆς Καλλιπολίτας, ἔπειτα δὲ ἠτοιμάζοντο εἰς ἀντίστασιν.

Οἱ Κατελάνοι μὴ θαρρόντες εἰς τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, ἔσειλαν πρὸς τῆς Τέρκας, οἱ ὅποιοι εὕρισκοντο ἀπέναντι αὐτῶν ἐν Ἀσίᾳ, ζητῶντες βοήθειαν. Τότε διαβάντες οἱ Τῆρκοι τὸν Βόσπορον, ἐπέρασαν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐνωθέντες μὲ τῆς Κατελάνας, διήρπαζον τὴν περίξ χώραν, ὅτε καὶ ἐτοιμάσαντες ὀκτὼ τριήρεις, ἔβλαπτον ὅλα τὰ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἐμπορικὰ πλοῖα· πλὴν ὁ μικρὸς αὐτῶν στόλος ἐνίκηθη ἀπὸ τῆς Γενοάτας κατὰ κράτος. Ὁ νέος Μιχαὴλ ἐσράτευσε κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἔχων μεγάλην δύναμιν συνισαμένην ἀπὸ Γραικῶν, Μασσαγέτας, καὶ ἄλλης μισθωτῆς· ἀλλ' ὅτε ἐδόθη τῆς συμπλοκῆς τὸ σημεῖον, οἱ μισθωτοὶ ἔφυγον, τὸ ὅποτον βλέποντες οἱ Γραικοὶ, ἐφοβήθησαν καὶ ἔφευγον ἀτάκτως. Ὁ Μιχαὴλ ἐμάχετο μὲν ἀνδρείως, καὶ ἠγωνίζετο μὲ ἀπειλὰς καὶ ὑποχέσεις νὰ ἐμποδίσῃ τῆς στρατιώτας ἀπὸ τὴν φυγὴν, ἀλλ' εἰς μάτην, καὶ τέλος ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐσρατοπέδευσε.

Μετὰ ταύτην τὴν νίκην οἱ Κατελάνοι καὶ οἱ Τῆρκοὶ κατέκλυσαν ὅλην τὴν Θράκην, καίοντες καὶ κόπτοντες, ἕως ἧς οἱ μὲν Κατελάνοι διὰ τὴν κατερήμωσιν τῆς χώρας ἀπεφάσισαν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, οἱ δὲ Τῆρκοὶ ἐπιθυμῶντες νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὰ λάφυρα, ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἐκείνης, ὡς 13,000 ἵππεῖς καὶ 8,000 πεζοὶ, καὶ κινήσαντες πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἐμήνυσαν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἦσαν πρόθυμοι ν' ἀναχωρήσῃν εἰς τὰ ἴδια ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐταξίᾳ, εἰάν αὐτὸς ἤθελε νὰ τοῖς ἀφήσῃ ἔλευθε-

ραν τὴν δίοδον διὰ τῆς ἐπικρατείας τε, καὶ νὰ τοῖς ἐτοιμάσῃ τὰ πλοῖα, ὅσα ἔμελλον νὰ τὺς περαιώσῃν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμῶν νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τοιούτους ὀχληρῆς ξένους, ἔσερξε προθύμως, καὶ ἐπρόσαξε νὰ ἐτοιμασῶσι τὰ ἀπαιτούμενα πλοῖα ὅσον τάχιστα. Ἀλλ' οἱ Γραικοὶ στρατηγοὶ βλέποντες τὰ πλέσια λάφυρα τῶν Τούρκων, ἀπεφάσισαν νὰ ὀρμήσωσι κατ' αὐτῶν διὰ νυκτός, καὶ ἔτω νὰ τιμωρήσωσιν αὐτούς, καὶ ν' ἀρκάσωσι τὰ πλέσια λάφυρα. Πλὴν οἱ Τούρκοι ἐννοήσαντες, ἐκυρίευσαν ἐξαίφνης ἐν σερεὸν φρέριον, ἠτοιμάζοντο εἰς ἀντίστασιν, καὶ ἐμίνυσαν ἐν ταύτῳ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον εἰς τὺς ἀπέναντι τῆ Βοσπόρου συμπατριώτας, οἱ ὅποιοι ἐλπίζοντες νὰ λαφυραγωγῶσιν καὶ αὐτοὶ, ἔδραμον εἰς βοήθειαν, καὶ διαβάντες τὸν Ἑλλήσποντον, κατέτρεχον τὴν γειτνιαζούσαν χώραν ἕχρι τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ βασιλεὺς παροξυνόμενος τελευταῖον ἀπὸ τὰς κατ' ἡμέραν φωνὰς καὶ κατηγορίας τῶν ὑπηκόων, ἀπεφάσισε νὰ καταφανίσῃ τὺς ἐχθρούς, καὶ ἐσράτευσε κατ' αὐτῶν μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τε, εἰς τρόπον ὡς ἐννόησαν μετ' αὐτῆ ὅλοι οἱ χωριάται μὲ δικάλλας καὶ ἄλλα γεωργικὰ σκεύη, διὰ νὰ τὸν βοηθήσωσι πρὸς ἄλωσιν τῆ φρερίε. Οἱ Τούρκοι ἐφοβήθησαν μὲν, ἀλλ' ἐννοήσαντες, ὅτι οἱ Γραικοὶ θάρρῶντες εἰς τὴν πληθύν αὐτῶν καὶ δύναμιν, παρημέλουν παντάπασιν τὴν πολεμικὴν εὐταξίαν, ἐθάρρῶσαν, καὶ ὀρμήσαντες ἔξω τῆ φρερίε μὲ 800 ἐκλεκτὸς ἰππέας, ἐχώρησαν σχεδὸν ἀκωλύτως ἕως εἰς τῆ βασιλέως τὴν σκηνὴν, τὸ ὅποιον ἰδόντες οἱ ἀσυνείδητοι χωριάται ἐφοβήθησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ μετὰ τούτους τὸ λοιπὸν σράτευμα. Ὁ βασιλεὺς καὶ μερικοὶ στρατηγοὶ ἔμειναν

ἐν ᾧ τόπῳ ἦσαν, καὶ ἠγωνίζοντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν φυγὴν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλ' ἀπράκτως· καὶ οἱ ἐχθροὶ κατασφάξαντες πολλὰς, καὶ κιάσαντες αἰχμαλώτους τὰς ἐπιφανεστάτας στρατηγὰς, ἐκυρίευσαν τῷ βασιλέως τὸ στρατόπεδον, ἐν ᾧ εὗρον ἄπειρα πολύτιμα λάφυρα. Μετὰ ταύτην τὴν ἀνέλπισον νίκην κατέτρεχον δύο χρόνους οἱ Τῆρκοι τὴν Θράκην, καὶ προξένησαν μεγάλην συμφορὰν εἰς τὰς δυσυχεῖς ἐγκατοίκους, οἱ ὅποιοι ἔτε ἔξω τῶν πόλεων ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι πρὸς γεωργίαν τῶν ἀγρῶν.

Τέλος, Φιλῆς ὁ Παλαιολόγος, ὁ συγγενὴς τῷ βασιλέως, βλέπων τὴν ἀξιοδρήνητον κατάστασιν τῆς πατρίδος, ἐκινήθη εἰς ἔλεος, καὶ ἔλθων πρὸς τὸν βασιλέα, παρεκάλεσε νὰ τῷ δώσῃ τοιῆτες στρατηγὰς καὶ στρατιώτας, οἷους ἤθελε, διὰ νὰ στρατεύσῃ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τὰς ὁποῖας ἤλπιζε νὰ τιμωρήσῃ καὶ νὰ κατατροπώσῃ μὲ τὴν βοήθειαν τῷ θεῷ. Ὁ βασιλεὺς ἐγίνωσκε μὲν αὐτὸν παντάπασιν ἄπειρον τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ διὰ τὴν θεοφοβίαν αὐτῷ καὶ εἰλικρίνειαν ἐθεώρει ὡς ἀπὸ θεῷ ἐκλελεγμένον πρὸς σωτηρίαν τῆς δυσυχῆς πατρίδος, καὶ συγκατένευσε προθύμως. Ὁ Φιλῆς ἐν πρώτοις ἐφρόντισε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς στρατιώτας πολεμικὴν εὐταξίαν καὶ εὐπείθειαν, ἔπειτα δὲ στρατοπεδεύσας εἰς ποταμίδιον τι, ὀνομαζόμενον Ἐηρόγυφον, καὶ μαζῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον, ὅτι οἱ ἐχθροὶ εὗρισκοντο ἐκεῖ πλησίον μὲ τὰ λάφυρα, παρεξάρρυνε τὰς στρατιώτας εἰς μάχην, καὶ ἀνέμενε τὴν ἐπέλευσιν τῷ ἐχθρῷ, ὁ ὅποιος, ἀνατέλλοντος τῷ ἡλίῳ, ἐφαίνετο ἤδη μακρόθεν. Οἱ Τῆρκοι μὴ φοβόμενοι παντάπασιν, ὥρμησαν ἐναντίον τῷ βασιλικῷ στρατεύματι εὐτάκτως· ἀλλ' ὁ Φιλῆς ἐπικαλεσάμενος

πρῶτον τὴν βοήθειαν τῆ Σεῦ, ὤρμησε μὲ τὴν δεξιὰν πτέρυγα κατὰ τῆ ἐχθρικῆ ἰππικῆ, καὶ τρέψας αὐτὸς εἰς φυγὴν, κατέβη ἀπὸ τῆ ἵππε, καὶ ὀρμήσας κατὰ τῆ πεζικῆ τῶν ἐχθρῶν, ἠνάγκασεν αὐτὸς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν, καὶ κατεδίωξεν ἕως εἰς τὴν Χερσόνησον, ὅπε ἐσρατοπέδευσε, διὰ νὰ τῶν ἀποκάψῃ τὴν κρινωνίαν μετὰ τῆς πλησίον χώρας.

Ὁ βασιλεὺς ἀκύσας τὴν νίκην τῆ Φιλῆ, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, καὶ ἐσειλε παρευθὺς πέντε πλοῖα, τὰ ὅποια ἠνξήθησαν μὲ ἄλλα ὀκτὼ τῶν Γενοατῶν, διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ σενὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ νὰ ματαιώσωσι πᾶσαν βοήθειαν τῶν Τούρκων ἐκ τῆς Ἀσίας. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Σερβίας, ὁ γαμβρὸς τῆ βασιλέως, ἐσειλε πρὸς τὸν Φιλῆν 200 ἐκλεκτὸς ἰππέας. Τότε βλέποντες οἱ Τούρκοι ἑαυτὸς κεκλεισμένους καὶ πολιορκημένους διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἔρριψαν τὰ ὄπλα, ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν τὸν πολὺν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καὶ ἐπορεύοντο νυκτὸς πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, διανοόμενοι νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸς Γενοάτας, ἀπὸ τῶν ὁποίους, ὡς μὴ ἀδικήσαντες ποτὲ, ἤλπίζον περισσοτέραν εὐσπλαγχνίαν· ἀλλὰ διὰ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς πολλοὶ μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπατώμενοι ἤρχοντο ἔχι εἰς τῶν Γενοατῶν τὰ πλοῖα, ἀλλ' εἰς τὰ τῶν Γραικῶν, τῶν ἀσπόνδων αὐτῶν ἐχθρῶν, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν οἱ μὲν πλείσιοι ἐφονεύοντο ἀπὸ τῶν Γενοάτας, οἱ δὲ πτωχοὶ ἤτοι ἐγίνοντο αἰχμάλωτοι, ἢ ἐσέλλοντο εἰς τὸν βασιλέα δέσμοι (1). Ταιετοτρόπως ἠλευθερώθη κατὰ τὸ παρὸν ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

(1) Γρηγορ. βιβλ. κεφ. 13 — 17. Καντακυζην. βιβλ. Γ'. Παχυμ. βιβλ. Θ' κεφ. 10. 11.

Ἄλλ' ἤδη ἐγγίζει ὁ καιρὸς, ὅτε θέλομεν ἴδῃ αὐτοὺς διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ βασιλέως καὶ ἀνανδρίαν τῶν Γραικῶν σερωμένους ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου πρὸς παντελῆ καταστροφὴν τῆς Γραικικῆς μοναρχίας.

Ὁ δυσυχὴς βασιλεὺς ἐπέπεσε μετ' ὀλίγον εἰς μεγαλητέρας ταραχὰς δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ὁ Μιχαὴλ, ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ υἱὸς καὶ κριωνὸς τῆς βασιλείας, εἶχε δύο υἱοὺς, τὸν Ἀνδρόνικον καὶ Μανθὴλ. Ὁ πρῶτος τέττων, εἰ καὶ ἄσματος καὶ ἀσελγῆς, ἠγάπατο πολλὰ ἀπὸ τὸν πάππον Ἀνδρόνικον, καὶ ὑποπέτευεν, ὅτι εἶχεν ἀντερασὴν τῆς ἐρωμένης παλακίδος, παρήγγειλεν εἰς τινὰς κακοτρόπους νὰ τὴν φυλάξωσι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, καὶ νὰ φονεῖσωσιν, ὅσιν ἔλθῃ πρὸς αὐτήν. Κατὰ δυσυχίαν ἐλθὼν ἐκείνη τῇ νυκτὶ ὁ Μανθὴλ ζητῶν τὸν ἀδελφόν, ἐπληγώθη καιρίως ἀπὸ τοὺς φονεῖς, οἱ ὅποιοι διὰ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς δὲν τὸν ἐγνώρισαν καὶ ἐνόμιζον αὐτὸν ὡς ἀντερασὴν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανεν. Ὁ Μιχαὴλ μαθὼν τὸ γεγονός, ἐπικράνθη πολλὰ, καὶ ἀπέθανε καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον. Ὁ πάππος Ἀνδρόνικος ἠγάπα μ' ὅλον τέτοτον ἐγγονόν Ἀνδρόνικον ὡς καὶ πρότερον· ἀλλ' οὗτος ἐξ εὐγνώμονος ἐδείχθη ἀγνώμων, καὶ συνῆψε φιλίαν μετὰ τοῦ Συργιανοῦ, Γεωργίου Κατακρυζηνοῦ, Θεοδώρου Συναδηνοῦ, καὶ Ἀλεξίου Ἀποκαύκου, οἱ ὅποιοι πάντες ἐμίσην τὸν βασιλέα, καὶ ἦσαν πρόθυμοι κατὰ πρώτην εὐκαιρίαν νὰ προξενήσωσι ταραχὰς εἰς τὴν βασιλείαν. Ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὰ γινόμενα, ἐλυπέτο σφόδρα, καὶ πολλάκις ἠγωνίσθη νὰ διορθώσῃ τὸν ἐγγονόν τε· ἀλλὰ τέλος ἰδὼν αὐτὸν ἐπιμένοντα εἰς τὴν κακίαν, ἀπεφάσισε νὰ προκαταλάβῃ τοὺς κακοὺς αὐτοῦ καὶ τῶν συνωμοτῶν σκοποὺς, καὶ ἐδήλωσε

τὴν γνώμην τε εἰς τὸν πατριάρχην Γεράσιμον. Ἀλλ' ὁ νέος Ἀνδρόνικος μάθων παρὰ τῷ πατριάρχει τὴν ἀπόφασιν τῷ πάππῳ τε, ἔφυγε μὲ ὄλες τὰς φίλους εἰς Ἀδριανέπολιν, ὅτε κηρυχθεὶς βασιλεὺς, ἐσράτευε κατὰ τῆς Κωνσταντινέπολεως. Ὁ βασιλεὺς ἀκύσας τὴν ἐπέλευσιν τῷ ἐγγόνῳ τε, ἐταράχθη καὶ ἐσειλε τὸν Θεόληπτον, τὸν ἐπίσκοπον τῆς Φιλαδελφείας ὁμῶς μετ' ἄλλων ἀρχόντων πρὸς τὸν νέον βασιλέα, προβάλλων συνθήκας εἰρήνης, ἣ ὁποία καὶ ἔγινε τὸν ἀκόλουθον τρόπον, προτάζουσα νὰ διαιρεθῇ ἡ μοναρχία, καὶ νὰ λάβῃ ὁ μὲν νέος βασιλεὺς τὴν Θράκην ἀπὸ Χρυσέπολεως ἄχρι τῆς Ρήγιος καὶ τὰ προάστια τῆς Κωνσταντινέπολεως, ὁ δὲ πάππος τε τὴν Κωνσταντινέπολιν μὲ ὄλες τὰς νήσους καὶ πόλεις τῆς ἀνατολῆς καὶ ὅλην τὴν ἐν τῇ δύσει ἐπαρχίαν τὴν μεταξὺ Χρυσέπολεως καὶ Δυρράχιο.

Ἐν τέτοις, οἱ Τῆρκοι ὠφελέμενοι ἀπὸ ταύτας τὰς ἐμφυλίας ταραχὰς, ἐφήπλωσαν τὰς νίκαις των ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ἐκυρίευσαν τὰς περισσαστέρας πόλεις πρὸς τὸν Μαίανδρον ποταμὸν, καὶ μάλιστα τὴν ἀξιολαγω-^{α.χ.} τάτην πόλιν Πρῆσαν τῆς Βιθυνίας, τὴν ὁποίαν κυριεύ-^{1327.} σας ὁ Ὀρχάνης, ὁ υἱὸς τῷ περιβοήτῳ Ὀθωμανῷ, μετὰ τὸν θάνατον τῷ πατρὸς ἐκλέξατο καθέδραν τῆς Ὀθωμανικῆς μοναρχίας. Ἀλλ' ἡμεῖς ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν Ἀνδρόνικον. Ἡ γενομένη εἰρήνη μεταξὺ αὐτῷ καὶ τῷ πάππῳ ἐλίθη μετ' ὀλίγον, καὶ μετὰ διαφόρους ἐμφυλίους πολέμους ὁ νέος Ἀνδρόνικος ἐκυρίευσεν διὰ προδοσίας τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ ἐκηρύχθη βασιλεὺς ὑπὸ παντὸς τῷ πλήθους, τὸν δὲ πάππον τε ἰσερήσας ἀπὸ πάσης ἐξουσίας, ἐσυγχώρησε νὰ μείνῃ εἰς τὸ παλάτιον.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Τοιοτρόπως ἀναβὰς ὁ Ἀνδρόνικος τὸν βασιλικὸν θρόνον, ἐστράτευσεν ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας κατὰ τὴν βασιλείωσ τῶν Βεγγάρων, ὁ ὅποιος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Θράκην, καὶ ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ κάμῃ μετ' αὐτῷ εἰρήνην ἄτιμον, ἐστρεψε τὰ ὄπλα κατὰ τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι παρακινῶμενοι ἀπὸ τῆς ἐμφυλίου πολέμου τῶν Γραικῶν, ἐφήπλωσαν τὰς νίκας ἐν Ἀσίᾳ. Ἐπειδὴ ὁ Ὄθωμανός, τὸν ὁποῖον δικαίως ἐμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν δεμελιωτὴν τῆς μοναρχίας τῶν Τούρκων, ἀπέθανε πρὸ ὀλίγου, ὁ βασιλεὺς εὗρε ταύτην τὴν εὐκαιρίαν, καὶ ὑπέταξε πάλιν πολλὰς πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκεῖνος ὁ πολεμικὸς ἡγεμὼν ἐκυρίευσε, καὶ μάλις τὴν Νίκαιαν. Ἀλλ' ὁ Ὀρχάνης, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τῷ Ὄθωμανῷ, συναγαγὼν μεγάλην δύναμιν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βιθυνίαν, ἐκυρίευσε πολλὰς πόλεις, καὶ τέλος ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆς Νικαίας. Ὁ βασιλεὺς εὐρισκόμενος τότε εἰς Κωνσταντινῆπολιν, ἀφῆκε τὴν πόλιν, καὶ στρατεύσας εἰς Ἀσίαν, ἐστρατοπέδευσε ὀλίγον μακρὰν τῶν Τούρκων πλησίον τῆς Φιλοκρήνης, ὅπου συμπλοκῆς γενομένης ἐκατέρωθεν τῶν μερῶν, οἱ Τούρκοι τελευταῖον ἐνίκησαν καὶ ἐκυρίευσαν ὅλον τὸ στρατόπεδον τῷ βασιλείῳ.

Ὁ Ἀνδρόνικος βλέπων αὐτὴν τὴν συμφορὰν, ἐφοβήθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινῆπολιν· οἱ δὲ Τούρκοι μὴ ἔχοντες ἤδη ἄλλον ἀντίπαλον καὶ ἐχθρὸν, ἐκυρίευσαν ὅλας τὰς παραθαλασσίας πόλεις τῆς Βιθυνίας, καὶ αὐτὴν τὴν Νίκαιαν, Ἀβυδὸν καὶ Νικομηδίαν. Κατὰ τῆτον τὸν χρόνον ἠρρώσθησεν ὁ βασιλεὺς ἀφένειαν βα-

ρείαν, ἔ ὄλη ἡ αὐλή ἔσα ἐν μεγάλη ταραχῇ, παρημέλει πᾶσαν ἀντίστασιν κατὰ τῶν Τούρκων. Οἱ φίλοι τῆ νεῦ βασιλέως, ἐν οἷς ἦτο ἔ ὁ Καντακουζηνός, φοβέμενοι τὸν θάνατον αὐτῆ ἔ τὴν ὀργὴν τῆ πάππυ, συνεφώνησαν ἔ ἠνάγκασαν τῆτον νὰ ἐνδυθῆ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἔ νὰ μετονομαθῆ Ἀντώνιος (1).

Ἐν τέτοις, οἱ Τούρκοι ἐφήπλονον τὰς νίκαις των ἐν Ἀσίᾳ, ἐπαπειλῶντες ἔ αὐτὴν τὴν Εὐρώπην. Ὁ βασιλεὺς μὴ δυνάμενος νὰ ἐναντιωθῆ εἰς τοῖστον δυνατὸν ἔ τρομερὸν ἐχθρὸν, κατεπέϊθη ἀπὸ τὸν Καντακουζηνὸν νὰ σέρξῃ εἰς ἄτιμον εἰρήνην, συγχωρῶν εἰς αὐτῆ νὰ ἔχωσιν ὄλας τὰς πόλεις, ὄσας ἐκυρίευσαν ἐν Ἀσίᾳ, ἔ φυλάττων εἰς ἑαυτὸν μόνον, ὄσας ἐκεῖνοι δὲν ἐκυρίευσαν. Ἀλλ' οἱ Τούρκοι μετ' ἔ πολὺ παρέβησαν τὴν εἰρήνην, ἔ ἐρημῶσαντες τὰ παραθαλάσσια, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν τῆ βοσπόρῃ, ἔχοντες πολλὰ λάφυρα ἔ αἰχμαλώτους. Οὐ πολλῶ δὲ ἔσερον ἀ. κ. ἀπέθανεν ὁ Ἀνδρόνικος, ζήσας ἔτη μέ, ἔ βασιλεύ- 1341. σας χρόνυς δεκατρεῖς, ἀφ' ἔ χρόνυ ἐσέρησεν ἀπὸ τῆς βασιλείας τὸν πάππον τε. Ὁ Καντακουζηνός ἀγώνιζε-ται ἐν τῆ συγγραφείσῃ ὑπ' αὐτῆ ἱστορίᾳ ν' ἀθωώσῃ τὸν Ἀνδρόνικον· ἀλλ' ὁ Γρηγοράς ἀπονέμει ὄλας τὰς ταραχὰς τῆς βασιλείας εἰς τὴν ἀκάθεκτον φιλοτιμίαν τῆ νεανίσκῃ, ἔ εἰς τὰς κακὰς συμβελας τῆ Καντακουζηνῆ ἔ τῶν λοιπῶν φίλων.

(1) Γρηγορ. βιβλ. 10. κεφ. 10. Ὁ Καντακουζηνός (βιβλ. Β'. κεφ. κη') διηγείται, ὄτι ὁ γέρον Ἀνδρόνικος φοβέμενος, εἰὰν ἀποθάνῃ ὁ ἔγγονός τε, μήπως οἱ ἐχθροὶ δείξωσι πρὸς αὐτὸν περισσοτέραν ἀδικίαν, ἀνεχώρησεν ἐκκασίως εἰς τὸ μονασῆριον, ὄπε ἔ ἀπέθανε μετὰ δύο χρόνυς ἐν ἔτσι 1332 τῶ ὄβ' ἔτει τῆς ἡλικίας.